

Nyhedsbrev nr. 11/2013

Arbejdsmiljøklagenævnet har i december måned 2013 truffet følgende afgørelser af almen eller principiel interesse.

Afgørelserne vil kunne læses i deres helhed i Retsinformation. Afgørelserne kan først søges frem, når de er frigivet på [Retsinformation](#).

Afgørelserne kan søges i Retsinformation under udvidet søgning af afgørelser ved at anvende sagens journalnummer.

Lov om arbejdsmiljø.....	1
Sag nr. 1 Fastholdelse af afgørelse om at forebygge risikoen for røveri og at sikre den fornødne oplæring og instruktion	1
Sag nr. 2 Hjemvisning af afgørelse om at forebygge risikoen for vold og trusler ved røveri	3
Sag nr. 3 Fastholdelse af påbud om at sikre, at løft af frugt- og grøntkasser udføres sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt.....	4
Sag nr. 4 Ophævelse af påbud om at give ansatte en tilstrækkelig og hensigtsmæssig instruktion.....	5
Sag nr. 5 Ophævelse af påbud om straks at føre effektivt tilsyn.....	6
Sag nr. 6 Påbud om at sikre forsvarlige forhold ved arbejde med epoxyprodukter.....	7

Lov om arbejdsmiljø

Sag nr. 1 Fastholdelse af afgørelse om at forebygge risikoen for røveri og at sikre den fornødne oplæring og instruktion

Arbejdsmiljøklagenævn fastholdt, at virksomheden skal forebygge risikoen for røveri og traumatiske hændelser i forbindelse med arbejdet med penge håndteringen. Det skal desuden sikres, at medarbejderne får den fornødne oplæring samt instruktion, idet virksomhedens synlige penge håndtering udsætter de ansatte for en sikkerheds- og sundhedsmæssig risiko. Både ledelse og ansatte oplyste, at medarbejderne ikke er instrueret i sikker penge håndtering.

Ved et tilsynsbesøg i en dagligvarebutik konstaterede Arbejdstilsynet, at fraføring af penge fra kassen foregår synligt, når den ansatte sidder i kassen og tæller pengene op, og transporterer pengene i hånden og går ind på kontoret til et pengeskab. Ledelse og medarbejdere i butikken oplyste, at medarbejderne ikke var instrueret i sikker penge håndtering.

Regler

Det fremgår af § 17, i arbejdsmiljøloven, at arbejdsgiveren skal gøre de ansatte bekendt med de ulykkes- og sygdomsfarer, der eventuelt er forbundet med deres arbejde.

Arbejdsgiveren skal endvidere sørge for, at de ansatte får nødvendig oplæring og instruktion i at udføre arbejdet på farefri måde.

Det fremgår af § 38, stk. 1, i arbejdsmiljøloven, at arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Det fremgår af § 4, stk. 1, i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse, at arbejdet i alle led skal planlægges og tilrettelægges således, at det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Planlægningen og tilrettelæggelsen af arbejdet skal ske under hensyntagen til de forebyggelsesprincipper, der er angivet i bekendtgørelsens bilag.

Det skal iagttages, at der ikke foreskrives eller forudsættes anvendt konstruktioner, planudformninger, detallossninger og arbejdsmetoder, der kan være farlige for eller forringe sikkerhed eller sundhed ved arbejdets udførelse. Endvidere skal det sikres, at de samlede påvirkninger på kort eller lang sigt ikke forringer de ansattes sikkerhed eller sundhed.

Det fremgår af § 7, stk. 1, i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse, at arbejdet i alle led skal udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt ud fra både en enkeltvis og samlet vurdering af de fysiske, ergonomiske og psykosociale forhold i arbejdsmiljøet, som på kort eller lang sigt kan have indvirkning på den fysiske eller psykiske sundhed.

Det fremgår af § 18, i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse, at arbejdsgiveren skal sørge for, at hver enkelt ansat, uanset ansættelsesforholdets karakter og varighed får en tilstrækkelig og hensigtsmæssig oplæring og instruktion i at udføre arbejdet på farefri måde.

Oplæring og instruktion skal ske i forbindelse med ansættelsen, forflyttelse eller ændring af arbejdsopgaverne, indførelse eller ændring af arbejdsudstyr og indførelse af ny teknologi.

Afgørelse

Et enigt Arbejdsmiljøklagenævn fastholdt Arbejdstilsynets afgørelse, således at virksomheden skal forebygge risikoen for røveri og traumatiske hændelser i forbindelse med arbejdet med pengehåndteringen.

Et enigt Arbejdsmiljøklagenævn fastholdt desuden afgørelsen om at sikre, at medarbejderne får fornøden oplæring samt instruktion, arbejdet kan udføres på farefri måde.

Nævnet lagde vægt på, at butikkens synlige pengehåndtering af større kontantbeløb udsætter de ansatte for sikkerheds- og sundhedsmæssig risiko, idet potentielle røvere har adgang til at aflure sikkerhedsprocedurer samt procedurer for håndtering af større kontantbeløb.

Nævnet lagde herved vægt på, at fraføring af penge fra kassen foregår synligt ved, at medarbejderen, som sidder i kassen, tæller pengene op, som skal fraføres. I kassen er der altid minimum 3.000 kroner, og når der er 10.000 kroner i kassen, gives der alarm om, at der skal fraføres penge fra kassebeholdningen.

Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at når den daglige leder i løbet af dagen frafører penge fra kassen, transporterer pengene igennem butikken synligt i hånden og ind på kontoret, hvor pengene deponeres i et pengeskab. Denne proces foregår ca. 2 gange dagligt.

Nævnet lagde desuden vægt på, at det blev oplyst, at medarbejderen selv kan fraføre penge, før kassebeholdningen når op på de tilladte max. 10.000 kroner, hvis medarbejderen

syntes, at der er for mange penge i kassen. Transporten af pengene foregår på samme synlige måde, som når den daglige leder frafører penge fra kassen.

Nævnet lægger endvidere vægt på at i tilfælde af, at der skal skiftes kasse i løbet af dagen, transporteres kasseindsatsen med pengene til og fra kontoret uden låg med synligt kig til pengene. Arbejdstilsynet fik desuden oplyst, at der ikke findes et låg til kassens indsats.

Vedrørende afgørelsen om fornøden oplæring samt instruktion lagde nævnet vægt på, at det af Arbejdstilsynets beskrivelse af de faktiske forhold fremgik, at Arbejdstilsynet fik oplyst, at medarbejderne ikke er instrueret i sikker pengehåndtering.

Desuden fremgik det, at Arbejdstilsynet på forespørgsel fik forevist en mappe med skriftlig procedure om pengehåndtering samt kasseopgørelse, men samtidig fik oplyst, at ikke er instrueret i procedure for pengehåndteringen.

Afgørelsen kan søges frem på Retsinformation via journalnummer 2013-6030-18543 og 2013-6020-59393.

Sag nr. 2 Hjemvisning af afgørelse om at forebygge risikoen for vold og trusler ved røveri

Arbejdsmiljøklagenævnet hjemviste Arbejdstilsynets afgørelse om at forebygge risikoen for vold og trusler. Nævnet vurderede, at Arbejdstilsynet ikke i tilstrækkelig grad havde beskrevet håndteringen af penge ved kassen og ved placeringen i et pengeskab.

Ved tilsynsbesøg i en dagligvarebutik vurderede Arbejdstilsynet, at der foregik synlig håndtering af større pengebeløb. Arbejdstilsynet traf afgørelse om, at virksomheden skulle forebygge risikoen for vold og trusler i forbindelse med røveri i forbindelse med arbejdet med pengehåndtering.

Regler

Det fremgår af § 38, stk. 1, i arbejdsmiljøloven, at arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Det fremgår af § 4, stk. 1, i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse, at arbejdet i alle led skal planlægges og tilrettelægges således, at det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Planlægningen og tilrettelæggelsen af arbejdet skal ske under hensyntagen til de forebyggelsesprincipper, der er angivet i bekendtgørelsens bilag.

Det skal iagttages, at der ikke foreskrives eller forudsættes anvendt konstruktioner, planudformninger, detailløsninger og arbejdsmetoder, der kan være farlige for eller forringe sikkerhed eller sundhed ved arbejdets udførelse. Endvidere skal det sikres, at de samlede påvirkninger på kort eller lang sigt ikke forringer de ansattes sikkerhed eller sundhed.

Det fremgår af § 7, stk. 1, i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse, at arbejdet i alle led skal udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt ud fra både en enkeltvis og samlet vurdering af de fysiske, ergonomiske og psykosociale forhold i arbejdsmiljøet, som på kort eller lang sigt kan have indvirkning på den fysiske eller psykiske sundhed.

Afgørelse

Et enigt Arbejdsmiljøklagenævn hjemviste Arbejdstilsynets afgørelse om at forebygge risikoen for vold og trusler, idet Arbejdstilsynet ikke i tilstrækkelig grad havde beskrevet håndteringen af penge i forbindelse med optælling, nøglebærernes afhentning af penge, herun-

der, hvorledes pengene lægges i kuvert, og på hvilken måde de ansatte ikke diskret overfører penge fra kassen til kuvert og hvorledes pengene placeres i pengeskabet.

Nævnet vurderede ikke, at pengeskabets placering i sig selv er tilstrækkelig dokumentation for synlig håndtering af større pengebeløb.

Afgørelsen kan søges frem på Retsinformation via journalnummer 2013-6024-18611.

Sag nr. 3 Fastholdelse af påbud om at sikre, at løft af frugt- og grøntkasser bliver udført sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholdt, at en virksomhed skal sikre, at løft af frugt- og grøntkasser bliver udført fuldt forsvarligt samt bruge en autoriseret arbejdsmiljøvirksomhed, da arbejdet blev med en moderat løftefrekvens af forholdsvis lang varighed og af få ansatte.

Ved et tilsynsbesøg konstaterede Arbejdstilsynet, at en ansat på en time udførte 42 løft af kasser med frugt og grønt i 3/4 arms afstand, hvoraf de 36 løft udgjorde løft af kasser med en vægt på 10-11½ kg, og de 6 resterende løft var med en vægt på 14 kg.

De 42 løft blev udført med forværende faktorer, idet 4 løft af 10-11½ kg var med foroverbøjning af ryggen og vrid i ryggen, 16 løft af 10-11½ kg med foroverbøjning af ryggen, 12 løft af 10-11½ kg under knæhøjde og med foroverbøjning af ryggen, 4 løft af 10-11½ kg med vrid i ryggen og 6 løft af 14 kg med foroverbøjning og vrid i ryggen.

Arbejdstilsynet afgav påbud om, at virksomheden skulle sikre, at frugt- og grøntkasser udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt samt bruge en autoriseret arbejdsmiljørådgiver til at efterkomme påbuddet.

Regler

Det fremgår af § 38, stk. 1, i arbejdsmiljøloven, at arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Det fremgår af § 3, i bekendtgørelsen om manuel håndtering, at manuel håndtering, der kan indebære risiko for sikkerhed eller sundhed, skal undgås ved hensigtsmæssig tilrettelæggelse af arbejdet, herunder anvendelse af tekniske hjælpemidler. Hvis dette ikke er muligt, skal der træffes effektive foranstaltninger til imødegåelse af risikoen.

Det fremgår af § 6, i bekendtgørelsen om brug af autoriserede arbejdsmiljøvirksomheder, at Arbejdsgiveren skal efterkomme påbud om brug af autoriseret arbejdsmiljørådgiver, når Arbejdstilsynet afgiver en eller flere afgørelser om overtrædelser af arbejdsmiljølovgivningen om et eller flere komplekse og alvorlige arbejdsmiljøproblemer, der indebærer risiko for sikkerhed og sundhed og som angivet i bekendtgørelsen, og når overtrædelserne er konstateret ved arbejdet tilknyttet én produktionsenhed.

Det fremgår af § 9, i samme bekendtgørelse, at løft af byrder, der udføres som led i den sædvanlige arbejdsfunktion, ved vægtgrænser, der overstiger 25 kg tæt ved kroppen, 15 kg i underarms afstand eller 7 kg i 3/4 arms afstand, og der samtidigt forekommer en eller flere forværende faktorer i form af uhåndterlig eller ustabil byrde, asymmetrisk løft, løft over skulderhøjde eller under knæhøjde, bæring af byrden mere end 2 meter, utilstrækkelig plads og uhensigtsmæssigt underlag, er et komplekst arbejdsmiljøproblem.

Afgørelse

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholdt Arbejdstilsynets afgørelse om, at en virksomhed skal sikre, at løft af frugt- og grøntkasser udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt samt bruge en autoriseret arbejdsmiljøvirksomhed, idet et flertal af nævnets medlemmer vurderede, at arbejdet med manuel håndtering af frugt og grønt ikke er planlagt, tilrettelagt og udført, så det er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Flertallet lagde vægt på, at arbejdet med løft af kasser med frugt og grønt foretages med en moderat løftefrekvens af forholdsvis lang varighed og af få ansatte, hvorved arbejdet ikke er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Mindretalsudtalelse

Et mindretal på 2 af nævnets medlemmer vurderede, at Arbejdstilsynet ikke har koblet de faktuelle beskrivelser i sagen sammen med den konkrete vurdering af, hvorvidt løftene af frugt- og grøntkasser udføres sundhedsmæssigt forsvarligt.

Afgørelsen kan søges frem på Retsinformation via journalnummer 2013-6023-39659.

Sag nr. 4 Ophævelse af påbud om at give ansatte en tilstrækkelig og hensigtsmæssig instruktion

Arbejdsmiljøklagenævnet fandt ikke grundlag for en afgørelse om, at en virksomhed skal give de ansatte en tilstrækkelig og hensigtsmæssig instruktion, idet det i påbuddet ikke var oplyst, hvilke faktuelle oplysninger Arbejdstilsynet havde lagt vægt på i vurderingen af, om de ansatte var givet en tilstrækkelig instruktion i arbejdets udførelse.

Ved tilsynsbesøg på en virksomhed spurgte Arbejdstilsynet en projektchef om, hvilken instruktion de ansatte havde fået i den konkrete arbejdsopgave ved arbejde i højden på en svalegang, hvor Arbejdstilsynet havde vurderet, at der ikke var truffet effektive foranstaltninger mod at styrte ned. Projektchefen henviste til APV'en på pladsen.

På den baggrund afgav Arbejdstilsynet påbud om, at virksomheden skulle give de ansatte en tilstrækkelig og hensigtsmæssig instruktion.

Virksomheden havde i tilbagemeldingen/klagen over påbuddet anført, at virksomheden løbende instruerer sine tømrersvende ved brug af virksomhedens aktive APV, som bliver udarbejdet for hver enkelt byggesag, og som løbende bliver udformet under byggefasen, og at tømrerformanden ved tilsynsbesøget havde tilbudt at fremvise denne over for Arbejdstilsynet, hvilket Arbejdstilsynet afviste.

Af Arbejdstilsynets afgørelse fremgik, at Arbejdstilsynet ikke fik adgang til APV'en ved tilsynsbesøget, men at det fremgik af Arbejdstilsynets udtalelse til klagesagen, at Arbejdstilsynet ved tilsynsbesøget blev tilbudt at se virksomhedens APV.

Regler

Det fremgår af § 17, i arbejdsmiljøloven, at arbejdsgiveren skal gøre de ansatte bekendt med de ulykkes- og sygdomsfarer, der eventuelt er forbundet med deres arbejde.

Arbejdsgiveren skal endvidere sørge for, at de ansatte får nødvendig oplæring og instruktion i at udføre arbejdet på farefri måde.

Det fremgår af § 38, stk. 1, i arbejdsmiljøloven, at arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Det fremgår af § 18, i bekendtgørelsen om arbejdets udførelse, at arbejdsgiveren skal sørge for at hver enkelt ansat, uanset ansættelsesforholdets karakter og varighed, får en tilstrækkelig og hensigtsmæssig oplæring og instruktion i at udføre arbejdet på farefri måde. Der skal gives oplysninger om de ulykkes- og sygdomsfarer, der eventuelt er forbundet med deres arbejde, herunder om arbejdsmedicinske undersøgelser, den ansatte har adgang til. Oplæring og instruktion skal navnlig ske i forbindelse med ansættelsen, forflyttelse eller ændring af arbejdsopgaverne, indførelse eller ændring af arbejdsudstyr og indførelse af ny teknologi.

Afgørelse

Et enigt Arbejdsmiljøklagenævn vurderede, at der ikke er grundlag for Arbejdstilsynets afgørelse om, at virksomheden skal give de ansatte en tilstrækkelig og hensigtsmæssig instruktion, idet Arbejdstilsynet ikke har sandsynliggjort, at der var grundlag for at give påbuddet.

Nævnet lagde vægt på, at Arbejdstilsynet i begrundelsen for påbuddet ikke i tilstrækkelig grad har oplyst, hvilke faktuelle oplysninger Arbejdstilsynet har lagt vægt på i vurderingen af, hvorvidt virksomheden har givet de ansatte en tilstrækkelig instruktion i arbejdets udførelse.

Nævnet vurderede i den forbindelse, at det ikke er tilstrækkeligt, at Arbejdstilsynet henviste til et andet påbud om at sikre mod nedstyrtning, og konkluderer, at der tilsvarende er sket en overtrædelse af reglerne om instruktion af de ansatte.

Nævnet lagde desuden vægt på, at Arbejdstilsynets begrundelse er mangelfuld, idet Arbejdstilsynet som begrundelse for afgørelsen alene har henvist til § 18, stk. 1 og stk. 2, i bekendtgørelse om arbejdets udførelse, samt til Arbejdstilsynets påbud om at sikre mod nedstyrtning.

Afgørelsen kan søges frem på Retsinformation via journalnummer 2013-6023-39752.

Sag nr. 5 Ophævelse af påbud om straks at føre effektivt tilsyn

Arbejdsmiljøklagenævnet fandt ikke grundlag for en afgørelse om, at en virksomhed skal føre et effektivt tilsyn med de ansatte, idet Arbejdstilsynets begrundelse var mangelfuld.

Ved et tilsynsbesøg på en virksomhed oplyste projektchefen, at der nogle dage før et tilsynsbesøg på en byggeplads, havde været ført tilsyn med arbejde i højden på en svalegang, hvor Arbejdstilsynet vurderede, at der ikke var truffet effektive sikkerhedsforanstaltning mod at styrte ned.

På den baggrund afgav Arbejdstilsynet påbud om, at virksomheden straks skulle føre et effektivt tilsyn med de ansatte.

Virksomheden havde i tilbagemeldingen/klagen over påbuddet anført, at virksomhedens entreprenører og tømrersvende altid snakker sammen ved tilsyn og vurderer fremdriften på arbejdsopgaverne.

Regler

Det fremgår af § 16, i arbejdsmiljøloven, at arbejdsgiveren skal sørge for, at der føres effektivt tilsyn med, at arbejdet udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt.

Det fremgår af § 38, stk. 1, i arbejdsmiljøloven, at arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Afgørelse

Et enigt Arbejdsmiljøklagenævn vurderede, at der ikke er grundlag for Arbejdstilsynets afgørelse om, at virksomheden skal føre et effektivt tilsyn med de ansatte, idet Arbejdstilsynet ikke har sandsynliggjort, at der var grundlag for at give påbuddet.

Nævnet lagde vægt på, at Arbejdstilsynets begrundelse er mangelfuld, idet Arbejdstilsynet som begrundelse alene har henvist til reglerne om at sikre effektive foranstaltninger til at forebygge risiko for nedstyrtning og reglerne om kontrol med sundhedsskadelige påvirkninger, og at der var ført tilsyn 3 dage tidligere, men at man ikke havde talt om den konkrete opgave.

Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at Arbejdstilsynet ikke har oplyst om, hvilke forhold der ved dette tilsyn burde have været påpeget over for de ansatte.

Nævnet lagde endelig vægt på, at Arbejdstilsynet ikke har henvist til § 16, i lov om arbejdsmiljø.

Afgørelsen kan søges frem på Retsinformation via journalnummer 2013-6040-22109.

Sag nr. 6 Påbud om at sikre forsvarlige forhold ved arbejde med epoxyprodukter

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholdt påbud om, at en virksomhed skal sikre forsvarlige forhold i forbindelse med arbejde med epoxyprodukter. Nævnet fastholdt desuden påbud om, at virksomheden skulle dokumentere, at der ikke kan foretages substitution af epoxy-limen, idet de ansatte ved arbejdet bliver udsat for risiko for unødigt påvirkning fra epoxyprodukter.

Arbejdstilsynet konstaterede ved et tilsynsbesøg på en virksomhed, at virksomheden i forbindelse med limning af metal anvender en 2-komponent epoxy-lim, som indeholder lavmolekylære epoxy-forbindelser, der ved hudkontakt kan forårsage hudirritation, allergi og eksem.

Virksomheden kunne ikke fremvise dokumentation for eventuelle forsøg med at erstatte produktet med et mindre farligt produkt.

Arbejdstilsynet kunne desuden konstatere, at der ikke var adgang til bruserum med koldt og varmt vand, egnede rensningsmidler, mild sæbe, bløde engangshåndklæder og egnede hudcremer til påsmøring efter vask, samt affaldsbeholder, og særskilte omklædningsrum. Desuden blev gangtøj og arbejdstøj ikke blev opbevaret adskilt, og vandhanen på håndvasken på toilettet var håndbetjent.

På den baggrund afgav Arbejdstilsynet påbud om at sikre forsvarlige forhold i forbindelse med arbejde med epoxyprodukter, herunder vaskefaciliteter. Der blev også givet påbud om, at virksomheden skulle dokumentere, at der ikke kan foretages substitution til et mindre farligt produkt.

Virksomheden havde i klagen anført, at de to påbud om epoxy burde slås sammen til et påbud. Virksomheden anførte desuden, at man var i gang med at finde et alternativ til den epoxylim, som virksomheden bruger.

Samtidig var virksomheden i gang med at finde et afskærmet område med udsugning til brug af epoxy i de få situationer, hvor virksomhedens kunder kræver det.

Regler

Det fremgår af § 21, i arbejdsmiljøloven, at når Arbejdstilsynet forlanger det, eller når forholdene i øvrigt giver anledning dertil det, skal arbejdsgiveren lade foretage undersøgelser, prøver og besigtigelser, eventuelt ved særligt sagkyndige, for at konstatere, om arbejdsforholdene er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlige.

Det fremgår af § 48, i arbejdsmiljøloven, at stoffer og materialer med egenskaber, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed, kun må anvendes ved arbejdsprocesser og -metoder, der effektivt sikrer de beskæftigede mod ulykker og sygdomme.

Anerkendte normer eller standarder, som har sikkerheds- eller sundhedsmæssig betydning, skal følges.

Det fremgår af § 5, i bekendtgørelsen om arbejde med stoffer og materialer, at arbejde med stoffer og materialer i alle led skal planlægges og tilrettelægges således, at det kan udføres blive udført sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Unødig påvirkning fra stoffer og materialer skal undgås, jf. §16 i bekendtgørelse om arbejdets udførelse.

Arbejde med de i bekendtgørelsens bilag nævnte stoffer og materialer skal ske i overensstemmelse med de særlige krav i bilagene.

Af bekendtgørelsens bilag III fremgår det, at arbejde med epoxyharpikser og isocyanater er omfattet af reglerne.

Af bilagets Pkt. 8 Anvendelse og velfærdsforanstaltninger fremgår følgende:

8.1 Arbejdet skal tilrettelægges og udføres således, at hudkontakt undgås.

8.2 På arbejdsstedet og så vidt muligt i selve arbejdslokalet, hvor der arbejdes med stofferne eller materialerne, skal der være uhindret adgang til håndvask med rindende, håndvarmt vand. Vandhanerne må ikke være håndbetjente.

8.2.1 Der skal herudover være adgang til bruserum med varmt og koldt vand.

8.2.2 I forbindelse med vaskefaciliteter skal der være egnet rensmiddel, mild sæbe, bløde engangshåndklæder og egnede hudcremer til påsmøring efter vask, samt affaldsbeholder.

8.3 Personer, der arbejder med stofferne eller materialerne skal have særskilte omklædningsrum.

8.3.1 Gangtøj og arbejdstøj skal opbevares adskilt.

8.4 Brugere skal gennemføre en omhyggelig personlig hygiejne, bl.a. ved at vaske hænder ved pauser i arbejdet, før toiletbesøg og måltider med videre, og om nødvendigt ved at bade straks efter arbejdets ophør.

8.4.1 Såfremt hænderne eller andre dele af kroppen har været i kontakt med stofferne eller materialerne, skal de straks rengøres med egnet rensmiddel. Derefter skal de vaskes grundigt med sæbe og vand og indsmøres med egnede hudcremer.

8.4.2 Indtagelse af mad og drikke med videre samt rygning på arbejdsstedet må ikke finde sted.

8.4.3 Arbejdstøj, som anvendes ved arbejde med stofferne eller materialerne, må ikke bæres under indtagelse af måltider.

Erstatningsstoffer og -materialer (substitutionsprincippet)

Det fremgår af § 11, i bekendtgørelsen om stoffer og materialer, at arbejdsgiveren skal sørge for, at farlige stoffer og materialer på arbejdspladsen fjernes, erstattes eller begrænses til et minimum.

Det fremgår af § 12, i samme bekendtgørelse, at foranstaltninger efter § 11 navnlig skal foretages ved at erstatte et farligt stof eller materiale med et ufarligt, mindre farligt eller mindre generende stof eller materiale eller arbejdsproces.

Det skal herunder sikres, at stofferne og materialerne anvendes i den form, der medfører mindst risiko for påvirkning ved arbejdet.

Hvis erstatning ikke kan foretages, skal dette på forlangende dokumenteres over for Arbejdstilsynet.

Det fremgår af § 13, i samme bekendtgørelse, at erstatning skal foretages, uanset at påvirkningerne fra de farlige stoffer og materialer er ubetydelige.

Såfremt brugen af et erstatningsstof eller -materiale vil medføre ikke uvæsentlige forskelle i tekniske egenskaber eller udgifter, skal der foretages en samlet afvejning af de tekniske og økonomiske konsekvenser over for de sikkerheds- og sundhedsmæssige hensyn.

Hvis erstatning ikke kan foretages efter stk.1 eller undlades, fordi en samlet afvejning efter viser, at brugen af et erstatningsstof eller -materiale vil medføre urimelige merudgifter for arbejdsgiveren, skal dette på forlangende dokumenteres overfor Arbejdstilsynet.

Afgørelse

Et enigt Arbejdsmiljøklagenævn fastholdt Arbejdstilsynets påbud om, at virksomheden skal sikre forsvarlige forhold i forbindelse med arbejde med epoxyprodukter, herunder egnede vaskefaciliteter. Nævnet fastholdt desuden påbuddet om, at virksomheden overfor Arbejdstilsynet skal dokumentere, at der ikke kan findes en erstatning af epoxy-limen. Nævnet lagde vægt på, at de ansatte ved arbejdet med limning af metal udsættes for risiko for unødigt påvirkning fra epoxyprodukter, og at virksomheden ved tilsynsbesøget ikke kunne fremvise dokumentation for eventuelle forsøg med at erstatte produktet med et mindre farligt produkt.

Nævnet lagde vægt på, at virksomheden i forbindelse med limning af metal anvender en 2-komponent epoxy-lim, som indeholder lavmolekylære epoxy-forbindelser, der ved hudkontakt kan forårsage hudirritation, allergi og eksem.

Nævnet lagde desuden vægt på, at Arbejdstilsynet kunne konstatere, at der ikke var adgang til bruserum med koldt og varmt vand, egnede rensningsmidler, mild sæbe, bløde engangshåndklæder og egnede hudcremer til påsmøring efter vask, samt affaldsbeholder, og særskilte omklædningsrum. Herudover kunne Arbejdstilsynet konstatere, at gangtøj og arbejdstøj ikke blev opbevaret adskilt, og at vandhanen på håndvasken på toilettet var håndbetjent, hvilket ikke er i overensstemmelse med reglerne.

Til klagen bemærkede nævnet, at selv om de to påbud begge vedrører anvendelsen af epoxy-lim, er der tale om to selvstændige arbejdsmiljøproblemer med forskellige løsninger, og afgørelsernes regelgrundlag er også forskellige, og nævnet finder derfor, at det er korrekt, at der er truffet to afgørelser i den forbindelse.

Nævnet vurderer Arbejdstilsynets påbud i forhold til, hvordan forholdene var på tidspunktet for Arbejdstilsynets tilsynsbesøg, hvor Arbejdstilsynet konstaterede, at virksomhedens vel-færdsforanstaltninger vedrørende arbejde med epoxy-lim ikke levede op til reglerne, ligesom virksomheden ikke kunne dokumentere, at man havde undersøgt mulighederne for at erstatte epoxy-limen med et mindre farligt produkt.

Afgørelsen kan søges frem på Retsinformation via journalnummer 2013-6050-45760 og 2013-6050-45761.

Nyhedsbreve fra Arbejdsmiljøklagenævnet (AMK) kan findes på Arbejdsmiljøklagenævnets hjemmeside [Arbejdsmiljøklagenævnet – Ankestyrelsen](#) under "læs afgørelser fra AMK".

Dette nyhedsbrev er udgivet af Arbejdsmiljøklagenævnets sekretariat.
Ansvarlig for nyhedsbrevet er Chefkonsulent Erik Pohl, direkte tlf. 6189 7443.
